

meu, has *reviscolats* en mi tots los meus bons mèrits, per tal que hagués retribuïció la obra de les tués mans ---», BOliver (*Excit.*, 212); «sinó que ab lo nom de Curial la han *reviscolada* ---», *Curial*, 69. Però la construcció originària degué ser més aviat la intr. 'reprendre vida i vigor, reanimar-se', 'tornar en si': «aquests ossos són les persones de aquest món que no han sentiment de Déu, tan són secs: mas com poden *reviscolar?*», StVicentF (ms. 278, voc. de Schib); «no en altre manera que si l'ànima l'hagués deseparat, en terra caygué --- e axí ho feren, que com, a cap de una gran peça, *reviscolàs*, féu un sospir molt gran ---», id. (1956 = *NCl.* I, 89).

En la qual forma es manté en algunes comarques del cat. oriental i insular, i fins literàriament: «Històries d'altre temps, que tothom hauria cregut mortes, per sempre i que, malgrat això, *reviscolaven*», «servian de llenya nova al foc de l'il·lusió, que *reviscolava*, però ---», Coromines (*Presons Imag.*, 20, 190, el 2.ª només en l'autògraf, suprimit en l'ed.); «sa perera --- Hi ha un cuc que se li menja ses rels: si el maten, sa perera *reviscolarà*», JnCastelló (*Rond. Eivissenques*, 39).

Ha restat particularment viu en el participi *reviscolat* [Lacav., Lab. 1840] aplicat a la salut d'una persona o animal dèbil, al foc que s'extingia, a l'herba que s'asseca, i sobretot en frases fetes com «un poll *reviscolat*», que és bastant general, cat. central etc., fins i tot en el vast territori on avui *poll* en aquest sentit ha estat reemplaçat per *pollet* o *pollastre*, també «un poll *reviscolat*» val. Valor-Giner (1950-55, amb *-b-* potser purament cacogràfica no sabent si és pron. també transcurdònica).

Partint probablement del participi, també el verb, en construcció reflexiva, que és la corrent avui: «A En Robert Dalmou lo clergue / l'ha apaybat y'l sermo: ja 'n té uns altres pensaments / y son cor se *reviscola*», MilàF (*Arnaldó de Baseya*, v. 116, *O. Cat.*, Gili, p. 315); «*reviscolar-se* els sembrats després de la pluja», Vallès (*DAG.*); «el fred ha assecat los olivers i 'ls ordís, valga que després ha plogut molt, i amb les pluges se n'han *reviscolat* alguns» Baix Urgell (1956); Benasc: «restablecer, renacer», ex.: pareceve que se anave a morí y ya se ha *reviscolau*», Ferraz, p. 94; «*reviscolà-se*: volver en sí» (Ballarín); més dades comarcals, *BDC* xx, 264.4

Oc. ant. *reviscolar* «ressuscitar, revivre», que *PDPF* dóna com a tr. i intr., però només amb aquest caràcter el documenta Rayn. (v, 559b); «*reviscola* per calor» en l'*Elucidari d. l. p. llgd.* (S. XIV) i «lo peccatz *reviscolat*» en una trad. de l'Epístola de St. Pau, als quals s'afegeix «*reviscolar*: revivifier» en un text de 1400 (Pansier, *L. Prov. à Avignon* III, 148a). Fins avui estès des dels Alps fins als Pirineus occidentals, i usat pel mateix Mistral: «Nerto, de l'auro 'i poutounet, / se *reviscoulo* plan'planet» (*Nerto* v, 465 «recouvre ses sens peu à peu»), gc. *arrebiscoulà* (Palay), roerg. *rebiscoulà* «ranimer ---» (Vayssier), B.-Alps *reviscouleat* tr. «ravigoter» (*Vallée de Barcelonette*, Arnaud-Morin, p. 125, però *rebiscoulat* intr. 'id.', a l'Alta Ubaya,

p. 163a).

En castellà antic és mot només aragonès i de l'Ebre: *revisclar* en Berceo «despertar, volver en sí, resucitar» en *S. Mill.*, 380 i *Duelo* 111, 99, però tr. en *Mil.*, 749c, i en l'arag. del *Vidal Mayor* (mj. S. XIII, 9.13.4) i *rribiscar* en el ms. arag. del *L. de Alexandre* (S. XIV, que deu sortir de *-clar* (*-crar*) per dissim.).

Ja va veure M.-L. (*REW*, 7282) que tot això arrencava del ll. *REVIVERE* 'tornar a viure' sense precisar en quina forma; sense saber-ho l'un de l'altre, Ronjat (*Gr. Hist. Prov. Mod.* II, 393) i jo (*BDC* XIX, 35n., i *DCEC/DECH* v, 835b3 i n.) postulàvem com a base un ll. vg. **REVIVISCŪLARE*, derivat de *reviviscere* «revivre, renaitre, repousser» [> sic. i sud-it. (*ar*) *rivišire* *REW*, 7283], general en llatí, on *revivere* és també antic però rar, i hi ha variant *revivescere* (en Terenci, no tan general): format com *tremulare* al costat de *tremere*, ll. vg. *suctulare* (*XUCLAR* al c. de *sugere*), *reminctulare* (*REMINTOLAR*), *misculare* / *miscere* etc., amb haplogia de *vi-vi*.

No hi ha raons sòlides per dubtar-ne: en tot cas cal rebutjar que vingui del germànic, com digué De Lollis, *Studi di Filologia Romanza* VIII, 1901, 371 (escandinau antic *viskr* «éveillé», amb escassa base en germ. i que si hagués existit en gòtic o fràncic hauria donat *-gui-*, i no *-vi-*).

Reaccionant-hi en contra, Paul Meyer (*Romania* XXXI, 159) creia possible partir del pf. de *viure* (fr. ant. *vesqui*, oc. ant. *visquei*), idea vaga morfològicament, si bé sembla ser també la de M-Lübke, que hi ajunta un való *raviker*, amb unes formes antigues *revesquir*, *visquir*, i un *reviscà-s* 'sanar-se, restablir-se' del Tessino; però tot podria resultar d'un més antic *-isclar* amb eliminació de la *-l-* per fonètica o contaminació (p. ex. del mateix fr. *vesqui* del pf.); Nigra (*ZRPh* XXVII, 345, aportant dades fr. i it.), Baist (*KJRPh* VIII, 208) ni Schuchardt (*ZRPh* XL, 610) tampoc no s'hi conformaren, i tots ja parlen de *VIVIS-CERE* o *REVIVISCERE*, si bé amb reserves o negativa, com la de Schuchardt, que ho relligaria amb el grup «expressiu» del fr. *vite*, it. dial. *visto* / *vispo* / *visco*.

Però tot són explicacions a mitges i a base d'ètimons mal establerts, i també massa vagues en l'aspecte semàntic. La presència del mot en 5 grans dominis romànics, i en forma tan clara en oc. i cat. des del S. XIII, basta per justificar la postulació d'un ll. vg. **REVIVISCŪLARE* que dóna una explicació simple i completa de tot. *Reviscolada*. *Reviscolador*. *Reviscolament* (1862, Bofarull). *Reviscolança* (*DAG.*). *Reviscolari* (S. XVII, *DAG.*).

En altres formes verbals parònimes i de sentit connex, és molt més probable que el contacte amb la família de *VIVERE* sigui secundari. Això és bastant c'—i diríem, del tot— en el cas de *revidar*, per més que a l'últim hagi pres el sentit de 'tornar a la vida' en un ms. que el *DAG.* cita de Maó («ab lur calor les cendres de sos pares *revidar*»), i per més que hi hagi algunes dades oc. ant. *revidar* «revivre; célébrer un anniversaire» i *revidansa* «office des morts» (veg. un parell de dades de *revidar* intr. i *revidació* en Rayn. v,